

Kohtuasi C-705/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

17. november 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi apellatsioonikohus, Saksamaa)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

2. november 2023

Hageja ja apellant:

Flightright GmbH

Kostja ja vastustaja:

Condor Flugdienst GmbH

[...] [viide]

Landgericht Düsseldorf (Düsseldorfi apellatsioonikohus, Saksamaa)

Määrus

Kohtuasjas

Flightright GmbH, [...] Berliin,

hageja ja apellant,

[...]:

versus

Condor Flugdienst GmbH, [...] Neu-Isenburg,

kostja ja vastustaja,

[...]:

tegi Landgericht Düsseldorf (Düsseldorf apellatsioonikohus, Saksamaa) 22. tsiviilkolleegium 2. novembril 2023

[...]

määruse:

Menetlus peatatakse.

Euroopa Liidu Kohtule esitatakse ELi toimimise lepingu artikli 267 lõike 1 punkti b ja lõike 3 kohaselt järgmine küsimus ELi õiguse tõlgendamise kohta:

Kas määruse (EÜ) nr 261/2004 artiklit 4 tuleb tõlgendada nii, et tegemist on lennuettevõtja poolt reisija lennureisist maha jätmisega, kui see on oodatav mahajätmine, millest reisikorraldaja teavitab reisijat broneeringu muutmise teatega lennu tühistamisest, kuid lennuettevõtja siiski ei tühistanud lendu ja see toimus tegelikult plaanipäraselt?

Põhjendus:

I

Hageja nõuab kostjalt loovutatud nõude alusel hüvitist kahe reisija lennureisist mahajätmise tõttu.

Reisijad ... ja ... (edaspidi „nõude loovutajad“) broneerisid reisikorraldaja kaudu pakettreis Fuerteventurele ajavahemikuks 18. juulist 2020 kuni 30. juulini 2020. Pakettreis hõlmas ka õhustransporti Düsseldorfist Fuerteventurele ja tagasi. Lende pidi teostama kostja. Reisikorraldaja teavitas nõude loovutajaid, et 18. juulil 2020 väljuv lend (lennu number DE 1456) on tühistatud. Broneering tõsteti ümber 20. juulil 2020. aasta lennule (lennu number samuti DE 1456). Nõude loovutajad väidavad, et reisikorraldaja teavitas neid sellest alles kaheksa päeva enne väljalennu kuupäeva. Kostja vaidles sellele tervikuna vastu. Vaidlust ei ole selles, et 18. juulil 2020 toimunud algset lendu ei tühistatud, see teostati plaanipäraselt. Reisikorraldaja teate tõttu ei ilmunud aga nõude loovutajad 18. juulil 2020 lennujaama, vaid saabusid sinna alles 20. juulil 2020.

Nõude loovutajad loovutasid oma nõuded hagejale. Hageja esitas määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 lõike 3 ja artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt koosmõjus tsiviilseadustiku (Bürgerliches Gesetzbuch, BGB) §-ga 398 Amtsgericht Düsseldorfile (esimese astme kohus, Saksamaa) hagi hüvitiste maksmiseks kogusummas 800,00 eurot.

Hageja tugineb sellele, et kostja vastutab reisikorraldaja käitumise eest. Selles osas tuleb hageja väitel eeldada, et kostja jättis reisijad oodatavalt lennureisist maha, millest tulenevad esitatud nõuded. Kostja on seisukohal, et käesoleval juhul

ei ole tegemist lennureisist mahajätmise juhtumiga. Selline juhtum eeldab kostja väitel lennuettevõtja tegevust. Teate saatis kostja väitel aga reisikorraldaja. Lisaks teostas kostja lennu enda väitel plaanipäraselt.

Esimese astme menetluses Amtsgericht Düsseldorfis (esimese astme kohus, Saksamaa) [...] tehti tagaseljaotsus, millega jäeti hagi rahuldamata. Hageja esitas selle peale kaja. Amtsgericht Düsseldorf (esimese astme kohus, Saksamaa) jättis 3. novembri 2022. aasta otsusega [...] jõusse tagaseljaotsuse, millega jäeti hagi rahuldamata.

Hageja esitas selle otsuse peale apellatsioonkaebuse [...]. [...]

II

Kostja apellatsioonkaebuse tulemus sõltub otsuse tegemisel olulisest eespool esitatud küsimusest, kas lennureisist mahajätmine määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 tähenduses võib seisneda ka oodatavas vedamisest keeldumises reisikorraldaja edastatud broneeringu muutmise teate või tühistamise teatega. Seda küsimust ei ole veel selgitanud ükski liidu kohus ega kõrgeim kohus.

Täpsemalt:

1.

Kui vastus eeltoodud küsimusele on jaatav, on hagejal õigus saada käesolevas asjas määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 lõike 3 ja artikli 7 lõike 1 punkti b kohaselt ja loovutatud nõude alusel hüvitist 800,00 eurot. Seega on küsimus otsuse tegemisel oluline.

a)

Eelkõige ei ole esitatud ega muul viisil ilmsed lennureisist mahajätmise põhjused määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 2 punkti j viimase lauseosa tähenduses. Lennureisist mahajätmise tõttu esitatud nõuete raames määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 lõike 3 ja artikli 7 alusel ei saa ka analoogia alusel kohaldada määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkti c alapunkte i–iii (vt Euroopa Kohtu 26. oktoobri 2023. aasta otsus kohtuasjas C-238/22, [...] punkt 40 jj). Sellest tulenevalt puudus vajadus selgitada küsimust, kas nõude loovutajaid teavitati broneeringu muutmisest juba varem kui kaheksa päeva enne lennu kuupäeva.

b)

Kuna kostja vaidlustas esimest korda alles apellatsioonikohtus väite, et nõude loovutajatel oli kinnitatud broneering määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses, ei tohiks see tulemuse seisukohast tähtsust omada. Ühelt poolt jäeti see küsimus [...] apellatsiooniastmes käsitlemata. Teiselt poolt on kolleegium seisukohal, et käsitledes kogumina 26. juuni 2020. aasta vautšereid

(lisa K1), 9. juuli 2020. aasta reisikinnitust ja arvet (lisa K2) ning broneeringu muutmise teadet (lisa K2) nähtub, et nõude loovutajatel oli algselt reisikorraldaja kinnitatud broneering 18. juuli 2020. aasta lennu DE 1456 jaoks.

Nagu Euroopa Kohus otsustas 21. detsembri 2021. aasta otsusega AD jt vs. Corendon Airline jt (C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20) on reisija kinnitatud broneering määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a tähenduses muu tõend määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 2 punkti g teise alternatiivi tähenduses, kui reisikorraldaja edastab sellele reisijale, kellega ta on lepingulises suhtes, dokumendi, mis sisaldab lubadust vedada teda konkreetsel, kindlaksmääratud väljumis- ja saabumiskoha ning väljumis- ja saabumisaega ning lennumumbriga lennul ja seda isegi juhul, kui see reisikorraldaja ei ole saanud asjaomaselt lennuettevõtjalt kinnitust selle lennu väljumis- ja saabumisaegade kohta, ning riigisiseseid kohtud peavad kindlaks tegema, kas reisikorraldaja dokument kujutab endast iga juhtumi puhul muud tõendit, eelkõige seoses sellega, kas märgitud lennuaegu nimetatakse eeldatavateks lennuaegadeks (vt Euroopa Kohtu 21. detsembri 2021. aasta otsus AD jt vs. Corendon Airline jt, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, [...] punkt 43, 50 j). 26. juuni 2020. aasta vautšerid (lisa K1) sisaldavad kõik konkreetset 18. juuli 2020. aasta lennu numbrit, lennu kuupäeva ja lennuaegade alusel. Neist ei nähtu siduvuse piiramist. Ka ei tekita vastuolu selle nimetus „Gutschein“. See mõiste vastab mõistele „vautšer“. Tõendit ei pea tingimata nimetama broneeringu kinnituseks. Samuti ei nähtu, et tegemist oleks mittesiduva võimaluse või muu sarnasega. Vastupidiselt kostja väidetele ei ilmne 9. juuli 2020. aasta broneeringu kinnitusest ja arvest, et nõude loovutajad ei olnud kunagi broneeritud 18. juuli 2020. aasta lennule DE 1456, vaid et algusest peale oli olemas ainult üks broneering 20. juuli 2020. aasta lennule DE 1456. Üleval paremal on kirjas: „9.7.2020 broneering/muudatus“. Lisaks viitab ka broneeringu muutmise teate sõnastus („Tühistamise tõttu ei ole enam võimalik pakkuda teie 18. juuliks ja 30. juuliks 2020 broneeritud lende. Oleme teadlikud, et see uudis on teie jaoks pettumus. Vabandame selle tõttu tekkivate asjaolude pärast. Alternatiivina saame teile broneerida järgmised lennud sama hinnaga“) juba varem kindlalt broneeritud 18. juuli 2020. aasta lennuühendusele.

2.

Ükski liidu kohus ega kõrgeim kohus ei ole seni veel selgitanud küsimust, kas lennureisist mahajätmine määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 4 tähenduses võib seisneda ka oodatavas mahajätmises reisikorraldaja edastatud broneeringu muutmise teatega või tühistamisteatega.

a)

Liitvabariigi kõrgeim üldkohus (Bundesgerichtshof, BGH) oli 7. oktoobri 2008. aasta otsusega juba esitanud eelnimetatud küsimuse Euroopa Kohtule eelotsusetaotlusega vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 267 (vt BGH, 7. oktoobri 2008. aasta eelotsusetaotlus, X ZR 96/06, NJW 2009, lk 285).

Menetlus on Euroopa Kohtu registrist kustutatud seoses kohtuasja muul viisil lahendamisega.

b)

[...] [Riigisisene kohtupraktika]

3.

Kolleegium leiab, et küsimusele tuleks vastata jaatavalt.

Jaatavalt vastamise toetuseks võib väita, et erinevalt isikulises tegumoes sõnastatud prantsuse ja hispaania keeleversioonist, kus lendu teostavat lennuettevõtjat nimetatakse sõnaselgelt reisijaid pardale võtmast keelduvaks lennuettevõtjaks, jätavad arvukad muud keeleversioonid (nt inglise-, rootsi-, hollandi-, taani-, itaalia-, portugali- ja ka saksakeelne versioon) oma umbisikulises tegumoes sõnastusega lahtiseks, kes on keelduja (vt BGH, 7. oktoobri 2008. aasta eelotsusetaotlus, X ZR 96/06, NJW 2009, lk 285, 286, punkt 9; 17. märtsi 2015. aasta otsus, X ZR 34/14, NJW 2015, lk 2181, 2184, punkt 26).

Ka seadusandja kavatsus laiendada määruse kaitset pakettreiside osana tehtavatele lendudele võib viidata sellele, et pakettreisiga reisija broneeringu muutmist saab käsitada a (algselt) broneeritud lennust mahajätmisena. Samuti tuleb mees pidada, et reisija seisukohast, kes ei ole nõustunud broneeringu muutmisega, võrdub broneeringu muutmise kavandatud lennust mahajätmisega. Sellest tulenevalt saab broneeringu muutmise mõtteliselt jagada kavandatud lennust mahajätmiseks ja uuele lennule broneerimiseks. Broneeringu muutmise lisamine lennust mahajätmise koosseisu hulka võib seetõttu olla vajalik, et kaitsta pakettreisiga reisijat määruse kaitsest ilmajätmise eest sel viisil, et erinevalt regulaarlennuga reisijast ei saadeta teda tagasi alles väravas, vaid ta broneeritakse juba varem teisele lennule, sest pakettreisi lendude puhul on regulaarlendudest sagedamini juba varem ennustatav, kas on piisavalt kohti kõigile väravasse oodatavatele reisijatele või mitte (vt BGH, 7. oktoobri 2008. aasta eelotsusetaotlus, X ZR 96/06, NJW 2009, lk 285, 286, punkt 10 j).

Järgmise argumendina võiks kasutada määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti b sätet. Selle kohaselt kohaldatakse määrust ka juhul, kui lennuettevõtja või reisikorraldaja on suunanud reisija lennult, mille jaoks tal oli broneering, teisele lennule, olenemata põhjusest. Kuna määrust tuleb seega kohaldada ka juhtudel, kui reisikorraldaja suunab reisija teisele lennule, olenemata põhjusest, võib see viidata sellele, et reisijal peaks olema õigus saada sellisel juhul hüvitist lennureisist mahajätmise eest. Teisele lennule suunamise, st broneeringu muutmise juhtudel on võimalik, et tegemist ei ole tühistamise ega suure hilinemisega. Sel juhul tuleb kõne alla üksnes lennureisist mahajätmine. Oleks aga absurdne, kui määruseandja avaks esmalt sõnaselgelt kohaldamisala sellistes olukordades, kuid seejärel lükkaks tagasi sellest tuleneva hüvitisnõude lennureisist mahajätmise eest. Teisalt on Euroopa Kohus juba otsustanud, et määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punktist b tuleneb, „et määrust (EÜ) nr 261/2004

kohaldatakse muu hulgas olukorra suhtes, kus lennuettevõtja suunab reisija broneeritud lennu tühistamise tõttu tema lõppsihtkohta suunduvale asenduslennule“. Ta viitab seega ikkagi tühistamisolukordadele, kuid ainult „muu hulgas“.

Lõpuks otsustas Euroopa Kohus, et määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a kohase konkreetsete lennuandmetega kinnitatud broneeringu, mis kuulub määruse kohaldamisalasse, võib väljastada ka reisikorraldaja ja seda isegi juhul, kui lennuettevõtja ei ole kinnitanud reisikorraldajale asjaomaseid lennuaeu, st puudus nn broneeringukate (vt Euroopa Kohtu 21. detsembri 2021. aasta otsus AD jt vs. Corendon Airline jt, C-146/20, C-188/20, C-196/20, C-270/20, [...] punkt 51). Euroopa Kohus põhjendas seda väitega, et määruse mitu sätet ei erista nende kohaldamisel reisikorraldajat ja lennuettevõtjat (nt määruse (EÜ) nr 261/2004 artikli 3 lõike 2 punkti a esimene taane ja artikli 3 lõike 2 punkt b). Lisaks oleks määruse põhjenduses 1 sõnastatud eesmärgiga tagada lennureisijate kaitstuse kõrge tase vastuolus asuda seisukohale, et broneeringu võib kinnitada üksnes lennuettevõtja, pannes reisijale kohustuse kontrollida reisikorraldaja esitatud teavet. Määruse eesmärk on nimelt, et riski, et reisikorraldajad esitavad reisijatele oma tegevuse raames ebatäpset teavet, võtaks endale lennuettevõtja. Selles kontekstis ei osale reisija lennuettevõtja ja reisikorraldaja vahelises suhtes ning temalt ei saa nõuda sellekohase teabe hankimist (vt Euroopa Kohus, viidatud kohas, punkt 46 jj).

See otsus võiks olla ülekantav käesolevale juhtumile, kus reisikorraldaja muudab reisija broneeringu lennu tühistamise tõttu. Ka selles osas võiks eeldada, et lendu teostavat lennuettevõtjat ja reisikorraldajat koheldakse võrdselt. Määruse (EÜ) nr 261/2004 kaitse-eesmärgiga kehtestada tarbija kaitstuse kõrge tase oleks ilmselt vastuolus, kui reisija ei saaks esitada lennuettevõtjale vastuväidet reisikorraldaja tehtud broneeringu muudatuse kohta. Reisikorraldaja muudetava broneeringu võiks liigitada lennuettevõtja riskide valdkonda. Kui lendu teostav lennuettevõtja peab lisaks aktsepteerima broneeringu kinnituse, mis ei ole kaetud broneeringukattega, peaks see kehtima *a fortiori* ka mahajätmise korral reisikorraldaja broneeringu muutmise vormis. Lisaks ei ole reisijal isegi käesolevaga sarnastel juhtudel võimalik usaldusväärset hinnata, kas lennureisist mahajätmise põhjus kuulub reisikorraldaja või lennuettevõtja tegevusvaldkonda. Broneeringu sellise muutmise põhjus võib olla lennuettevõtja ülebroneering või sisemised broneerimisvead, aga samahästi ka liiga väikeses koguses ostetud lennukvoodid või reisikorraldaja siseprobleemid. Reisijal, kelle broneeringut reisikorraldaja muudab, ei ole võimalik seda kindlaks teha ega seda mõjutada.

Kuna aga Euroopa Kohus ei ole seda küsimust veel selgitanud ja ka tema varasemast kohtupraktikast ei saa sellele küsimusele täiesti kindlat vastust tuletada, on asjakohane ELi toimimise lepingu artikli 267 lõike 1 punkti b ja lõike 3 kohane menetlus.

III

[...] [Allkirjad]

[...]

[Allkirjade ülevaade]

TÖÖDOKUMENT